

6. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.04.2004 року. № 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40-42. Ст. 492.

7. Regulation (EU) 2015/2421 of the European Parliament and of the Council. December, 16 2015. *Official Journal of the European Union*. 2015. L 341/1.

Кирило Степаненко,
доцент кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

Олексій Пікуль,
студент юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРИ З УНІФІКАЦІЇ ПРИВАТНОГО ТОРГОВОГО ПРАВА В КОНТЕКСТІ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ ТА МІЖНАРОДНОГО ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

Свідченням суспільного інтересу в приватних торгових відносинах є міжнародні угоди про уніфікацію стандартів, що регулюють ці відносини. Єдине регулювання допомагає зменшити ризики, пов'язані з торговими питаннями, сприяє вирішенню суперечок, підвищує ефективність цих угод і, відповідно, забезпечує зростання національної економіки. Таким чином, укладення державами договорів про міжнародне приватне право є загальною потребою, а сам договір є юридичним фактом, який вказує на суспільний інтерес. Водночас приватні інтереси закріплені у змісті цих угод, що виправдовує включення міжнародних угод у джерела міжнародного приватного права.

Наявність двох видів норм у міжнародному приватному праві з природної точки зору стало однією з причин обговорення класифікації міжнародного приватного права, як елемента структури права. Враховуючи те, що суть цієї дискусії ще не встановлена, хотілось би зробити кілька поглядів на це.

З того, що норми міжнародного приватного права мають різну юридичну природу, випливає, що вони мають різну системну юрисдикцію. Злиття цих норм в один правовий комплекс, який, на думку деяких юристів, є міжнародним приватним правом, не впливає на їх становище в правовій системі. Так, Ю. Колосов зазначає, що різні національності суб'єктів міжнародного приватного права наближають міжнародне приватне право до міжнародного публічного права і що їх справжня природа збігається з природою суб'єктів внутрішнього права. У такому випадку навіть ті норми національного законодавства, які спеціально прийняті для регулювання відносин з іноземним елементом, залишаються в системі відповідного національного законодавства [1, с. 148]. Застосування стандартів міжнародних договорів до міжнародних цивільних та внутрішніх відносин не є підставою говорити про зміну їх природи і, отже, їх системної приналежності.

Все більше вчених схиляється до таких структурних об'єктів міжнародного приватного права, як полісистемний комплекс або міжсистемна юридична освіта. Як пише А. Богатирьов, «міжнародне приватне право ... можна розглядати як особливу між системну освіту, що стоїть між незалежними та автономними системами права (національним правом та міжнародним правом)» [2, с. 65]. Крім того, у своєму дослідженні взаємодії певних частин міжнародного та національного права Б. Нефедов пропонує нову правову категорію – міжсистемну надгалузеву освіту, яка за визначенням включає міжнародне приватне право [3, с. 25].

Посилання на загальну теорію права підтверджує, що недостатньо підстав говорити про міжнародне приватне право, як про окрему систему (окрему від системи міжнародного права та системи національного права). З точки зору цієї науки, термін система «означає, що право - це певна цілісна сутність, що складається з багатьох елементів, що перебувають у певному взаємозв'язку (субординація, координація, функціональна залежність тощо). ...

Об'єктивно сформований між окремими нормами (або групами норм) зв'язок надає їм певної структурної єдності. ... Єдність та відособленість (диференціація) є необхідними умовами системної організації права » [4, с. 168]. Норми міжнародного приватного права, закріплені в різних національних правових системах, не пов'язані між собою і, отже, не становлять єдності. У кожній національній правовій системі ці норми пов'язані з іншими (відповідно до загальних принципів, узгоджених, наприклад, з точки зору характеру та обсягу наданих прав) в одну систему, тобто вони виступають елементами цієї системи. На думку Л. Ануфрієва, адекватною характеристикою структурного стану МПП є його кваліфікація, як підсистеми внутрішнього (національного) права [5, с. 60].

Отже, міжнародне приватне право має власну систему регулювання, тобто існує багато національних систем регулювання, які разом не є системою регулювання. Комплекс, до якого прихильники відповідного підходу до міжнародного приватного права включають національні норми міжнародного приватного права різних держав та норми міжнародних договорів, також має певні особливості правової системи. На це вказує, по-перше, визнання основних принципів міжнародного права фундаментальними нормами міжнародного приватного права; по-друге, існування єдиної основи міжнародного приватного права; по-третє, все більш уніфіковані стандарти в результаті укладення відповідних універсальних та регіональних угод.

Визначення міжнародного приватного права як підсистеми національного права не є повною відповіддю на питання про його класифікацію, оскільки воно ігнорує норми, що регулюють приватні відносини міжнародного характеру, що регулюються методом міжнародного публічного права. Також неможливо розділити міжнародні договори на джерела виключно публічного або виключно приватного права. Будь-який міжнародний договір, як міжурядова угода, незалежно від його змісту, є актом публічного права.

Важливо також, що застосування стандартів міжнародних договорів до приватних відносин міжнародного характеру регулюється міжнародним публічним правом з метою виконання зобов'язань держав, які уклали відповідний договір. Крім того, ці угоди містять положення, адресовані безпосередньо державам-учасникам.

Міжнародний договір, як основа встановлення суспільних відносин може, отже, бути джерелом норм, що мають однакову правову природу, але різняться між собою предметом регулювання (в одному випадку - це суспільні відносини, в іншому - приватні) та предметом інтересу в цих відносинах, той самий.

Характеристика права міжнародної торгівлі повинна базуватися на тому, що це сукупність норм, які є єдиними за своїм характером, але відрізняються за своїми зобов'язаннями: (а) правила для прямих учасників міжнародних угод та (б) правила для приватних осіб.

Отже, з точки зору суспільних інтересів, важливо, щоб держави виконували всі прийняті ними зобов'язання, в тому числі ті, що вимагають від них забезпечення порядку в цивільно-правових відносинах міжнародного характеру.

1. Колосов Ю.М. Рец. на кн. : Міжнародне повітряне право. Москва: Междунар. відносини, 1980. 351 с. 2016. № 7. С. 146-149.

2. Богатирьов А.Г. Інвестиційне право. Москва: Російське право, 2013. 272с.

3. Нефедов Б.І. Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права: проблема формування міжсистемних утворень: авто-реф. дис. ... докт. юрид. наук. Москва, 2011. 56 с.

4. Лазарева В.В. Загальна теорія права і держави: навч. для юрид. вузів. Москва. : МАУП, 2015. 472 с.

5. Ануфрієва Л.П. Співвідношення міжнародного публічного та міжнародного приватного права: правові категорії. Москва: СПАРК, 2014. 415 с.